



KOOLMONOXIDE; ONDERSCHAT EN ONBEGREPEN GEVAAR

Elk jaar overlijden vijf tot tien mensen door koolmonoxidevergiftiging en vinden 200 ziekenhuisopnames plaats. Er zijn aanwijzingen dat deze aantallen niet kloppen: ze zouden drie tot vijf keer zo hoog liggen doordat de oorzaak van de ongevallen niet altijd wordt herkend. In ruim 90 procent van alle Nederlandse woningen lopen de bewoners een reëel gevaar dat zij worden blootgesteld aan koolmonoxidevergiftiging.

Koolmonoxidevergiftiging leidt vaak tot vage klachten (zoals hoofdpijn, vermoeidheid, misselijkheid, maagklachten), die kunnen wijzen op een groot aantal aandoeningen. Dat maakt het stellen van een juiste diagnose lastig. Bewoners, eigenaren, installateurs, fabrikanten, overheid en hulpverleners hebben allemaal een verantwoordelijkheid om ongevallen te voorkomen en te beheersen. Dat concludeert de Onderzoeksraad voor Veiligheid in het rapport 'Koolmonoxide; onderschat en onbegrepen gevaar', dat in november 2015 verscheen. De meeste ongevallen gebeuren met cv-ketels: slecht functionerende of verkeerd afgestelde toestellen, problemen met luchttoevoer en met rookgasafvoer. Maar al te vaak wordt gedacht dat koolmonoxide alleen een risico vormt in woningen waar zogenaamde open gas-toestellen (afvoerloze geisers) staan. Dat was vroeger inderdaad het geval. Veel bewoners hebben momenteel wel degelijk een goede installatie, die is aangelegd door een installateur met een kwaliteitslabel. En ook dan gaat het nog te vaak fout. Installaties moeten 'failsafe' zijn (zichzelf uitschakelen als ze onveilig zijn) én 'foolproof': verkeerd gebruik moet zo veel mogelijk worden beperkt.

NEDERLAND LOOPT ACHTER

Ten opzichte van landen om ons heen loopt Nederland op dat gebied flink achter. In vergelijking met die landen is Nederland het enige land waar geen verplichte periodieke keuring van installaties plaatsvindt. In andere landen is onderhoud aan installaties verplicht, worden installaties regelmatig onderworpen aan inspecties, moeten installateurs voldoen aan vakbekwaamheidseisen en wordt hun werk regelmatig geïnspecteerd (dat was in Nederland tot 2007 het geval). In sommige landen zijn koolmonoxidemelders verplicht. Helaas denken bewoners, installateurs en andere betrokkenen nogal eens dat koolmonoxide zwaarder is dan lucht en dat daarom de melder laag bij de grond moet worden bevestigd. Dat is niet zo. Bovendien melden leveranciers dat consumenten de gebruiksaanwijzing niet altijd goed lezen. Nóg een probleem: niet alle koolmonoxidemelders zijn betrouwbaar.

ROOKGASAFVOER

Installateurs controleren niet altijd of de complete installatie in samenhang met het gebouw veilig is. Daarbij wordt vooral gewezen op de rookgasafvoer: die is lang niet altijd goed aangebracht. Soms door onwetendheid, maar vaak ook doordat er gewoon te snel en nonchalant wordt gewerkt (door bijvoorbeeld te weinig beugels te gebruiken waardoor de afvoer los kan komen en het koolmonoxide

de woning in kan stromen). Niet alle installateurs zijn vakbekwaam en er zijn onvoldoende waarborgen om de kwaliteit van de installateurs te garanderen. De Raad verwacht dat het risico van koolmonoxidevergiftiging in de toekomst alleen maar groter wordt. Er is inmiddels een verbod op VR-ketels aangekondigd. Bij vervanging van een VR- door een HR-ketel moet bijna altijd de hele installatie inclusief rookgasafvoer worden aangepast. Verwacht wordt ook dat de gaskwaliteit zal veranderen, waarop verbrandingstoestellen moeten worden aangepast.

AANBEVELINGEN

De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft de volgende aanbevelingen voor de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

- 1 Stel een wettelijk verplichte uniforme erkenningsregeling in voor alle installateurs die verbrandingsinstallaties aanleggen en/of onderhouden.
- 2 Formuleer wettelijke eisen die ertoe leiden dat installaties failsafe en foolproof zijn.
- 3 Maak alle testresultaten van koolmonoxidemelders openbaar, zodat bewoners en eigenaren zelf een bewuste keus kunnen maken als ze er een willen aanschaffen.
- 4 Formuleer wettelijke eisen voor de effectiviteit en betrouwbaarheid van koolmonoxidemelders en stimuleer toepassing in woningen en andere gebouwen.
- 5 Zorg voor voorlichting over de risico's van koolmonoxide.

VRAAG NAAR HET OK CV-LABEL!

Vorig jaar is het OK CV-label geïntroduceerd. Dat keurmerk garandeert dat uw cv-installatie wordt geïnspecteerd en onderhouden door een gediplomeerde Energie Service Specialist. Deze heeft een intensieve opleiding gevolgd en kan daardoor het onderhoud exact uitvoeren volgens de voorschriften van de fabrikant. Voor maximale veiligheid meet hij bovendien de CO- en CO₂-waarden en hij geeft een schriftelijk advies over het energieuze gebruik van de cv-ketel. De VvE die kiest voor een gecertificeerd OK CV-installatiebedrijf kan erop vertrouwen dat de cv-ketel goed, veilig en energieuze werkt.

De Stichting OK voor Installaties gaat met steekproeven na of het onderhoud van de cv-installatie volgens de regels plaatsvindt. Dat gebeurt met behulp van een landelijke databank waarin alle onderhoudsbeurten worden geregistreerd.

